

Erdoğan, Kılıçdaroğlu ve Bahçeli'nin farkı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun terör ve Kürt sorunu konusunda bugün yapacakları görüşme önemli bir gelişme olarak görülüyor. Bu görüşme öncesinde liderlerin terör ve Kürt sorununa bakışlarını irdelemek yararlı olacaktır.

Erdoğan'ın görüşü

Başbakan Erdoğan, 2005 Diyarbakır konuşmasında, "Kürt sorunu vardır ve bu daha fazla demokrasiyle çözülecektir" sözleriyle, soruna bakışını ortaya koymuştu. Erdoğan, son dönemde neden daha milliyetçi, daha güvenlikçi bir söyleme yöneldi? Bu nedenlerin arasında 2005'teki konuşmasına neden olan sorunların büyük ölçüde çözüldüğüne inanması önemli yer tutuyor. Erdoğan, artık Kürt kimliğinin inkarı, Kürtçe yayın, anadilin öğretilmesi, öğretilmesi, kullanılması ve kültürün yaşanması konusunda bir engel kalmadığını, bu ortamı sağlayan önemli reformlar yapıldığını düşünüyor. Geriye Kürt vatandaşların bireysel sayılabilecek sorunları kaldığını düşünüyor.

İkinci önemli neden ise bu süreçte PKK ile Oslo görüşmeleri, Habur girişi gibi terörü sonlandırmak için risk üstlenerek adımlar attığı halde, BDP-PKK cephesinin, bunun karşılığını vermediği gibi istismar ettiği sonucuna varması.

Bu nedenlerle bundan sonraki süreçte PKK'yla mücadele edileceğini, ancak siyasi uzantısı olarak gördüğü BDP ile müzakere edilebileceğini açıkladı. Bunun için de bir şartı var. BDP'nin Kandil ve İmralı'dan bağımsız davranmasını istiyor.

Erdoğan, PKK ve BDP'nine, anayasada "özerklik" tanınması talebine kapalı. Sorunun büyük ölçüde çözüldüğüne inandığı için kalan bazı konuların da müzakere ile çözülebileceği inancında.

Kılıçdaroğlu'nun görüşü

CHP, SHP döneminden bu yana bu konuya en çok kafa yoran, en fazla rapor hazırlayan ve öneride bulunan partilerin başında geliyor. Nitekim ünlü SHP raporu da dahil olmak üzere CHP cenahından gelen birçok öneri de hayata geçmiş durumda.

Kılıçdaroğlu'nun yaklaşımı, bu sorunun bütün partilerin katılımıyla ve toplumsal uzlaşmayla çözüleceği yönünde. İki komisyon önermesinin nedeni de bu. TBMM içinde ve dışında oluşturulacak komisyonların, siyasi ve toplumsal bir uzlaşma sağlamaları ve TBMM'nin de bu uzlaşmanın sonuçlarını hayata geçirecek kararlar almasını istiyor. Çözümün, TBMM zemininde ve uzlaşmayla bulunmasını doğru yöntem olarak görüyor.

Kılıçdaroğlu da BDP'nin anayasada "özerklik" talebine sıcak bakmıyor.

Komisyonlar aracılığıyla çözüm üretilmesini, Meclis'te gerçekleri araştırma komisyonu marifetiyle mağduriyetlerin ortaya çıkarılmasını, faili meçhullerin aydınlatılmasını ve yaraların sarılmasını öneriyor. Anayasada özerklik yerine Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Şartı'na Türkiye'nin koyduğu şerhlerin kaldırılmasının büyük katkısı olacağını düşünüyor.

CHP lideri, Başbakan Erdoğan'ın bugünkü görüşme sonrasında CHP'nin önerilerine olumlu yaklaşması halinde BDP'yle de görüşmeyi amaçlıyor. Bu partinin de sürece dahil olmasının gerekli olduğuna inanıyor. Bahçeli'nin kendisini dinlemesi konusunda ısrar ediyor.

Bahçeli'nin görüşü

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin görüşü, Erdoğan ve Kılıçdaroğlu'ndan çok farklı.

Bahçeli, diğer partilerin ifade ettikleri manada bir Kürt sorunu görmüyor. Bu nedenle, "sözde Kürt sorunu" ifadesini kullanıyor. PKK'yı, Türkiye topraklarından da parça kopararak bağımsız Kürt devleti kurmayı amaçlamış, dış desteğe sahip, ayrılıkçı bir terör örgütü olarak görüyor. Silahın terör örgütüyle güvenlik güçlerinin mücadele etmesi dışında bir çözüm olduğuna inanmıyor.

Hükümetin açılım politikasına "yıkım", Kılıçdaroğlu'nun girişimine "çöküş" projeleri diyor ve her iki projeyi de görüşmeyeceklerini söylüyor.

Bahçeli, Oslo ve Habur süreçleri gibi Kılıçdaroğlu'nun komisyon kurulması, bütün partilerin bir masa etrafında toplanması gibi önerilerini de terör örgütüne verilmiş

tavizler olarak görüyor ve Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetle de bağdaşmaz sayıyor. Son günlerde Erdoğan ile Bahçeli arasında yakınlaşma olduğuna işaret ediliyor. Erdoğan'ın son dönemde PKK'ya yüklenen, hiçbir şekilde muhatap alınmayacağını tekrarlayan, milliyetçi vurguları önplandaki söylemi; türban, eğitim sistemi, kürtaj gibi konulardaki görüş yakınlığı bu izlenimin doğmasının başlıca nedenleri olarak sayılabilir. Ancak, terörle mücadele ve Kürt sorunu konusunda müzakere yöntemine geçilmesi Bahçeli'nin kabul edeceği bir yaklaşım değil. Oslo ve Habur süreçlerine karşı sergilediği duruş bugün de devam ediyor.